

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ ТА КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Методичні вказівки
до виконання практичних занять для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти
за спеціальністю 053 «Психологія»

Електронний ресурс

Рецензенти:

Н. С. Кучеренко – кандидат психологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри практичної психології навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;
Е. І. Михлюк – кандидат психологічних наук, доцент, заступник начальника навчально-наукового інституту управління та безпеки населення Національного університету цивільного захисту України.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 9 від 24 квітня 2026 року)*

О-75 **Основи** психотерапії та консультативної психології: методичні вказівки до виконання практичних занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю 053 «Психологія» [Електронний ресурс] / уклад. А. І. Черкашин. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. – (PDF 22 с.)

Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Основи психотерапії та консультативної психології» підготовлено для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 053 «Психологія» денної та заочної форм здобуття освіти, подано тематику практичних занять, мету, зміст та завдання, спрямовані на закріплення теоретичних знань і формування практичних навичок консультування в психології та психотерапії.

УДК 159.9:615.851(075.8)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026
© Черкашин А. І., уклад., 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тема 1. Психотерапія та психологічне консультування як сфери професійної діяльності психолога: предмет, цілі та завдання	6
Тема 2. Історія становлення психотерапії та сучасні тенденції розвитку консультативної практики	7
Тема 3.Методологічні підходи та теоретичні моделі психотерапевтичного впливу	8
Тема 4. Етичні принципи, професійні стандарти та межі компетентності психолога-консультанта	9
Тема 5. Особистість психолога-практика: професійна позиція, цінності, рефлексія	10
Тема 6. Психотерапевтичний контакт і терапевтичний альянс: умови встановлення та підтримання	11
Тема 7. Структура, етапи та динаміка психотерапевтичного і консультативного процесу	12
Тема 8. Психологічний запит клієнта: діагностика проблеми, формулювання цілей і планування роботи	13
Тема 9. Базові навички консультанта: активне слухання, емпатія, зворотний зв'язок, техніка запитань	14
Тема 10. Робота з опором, психологічними захистами та складними емоційними станами клієнта	15
Тема 11. Психодинамічний, гуманістичний та когнітивно-поведінковий підходи: порівняльна характеристика	16
Тема 12. Гештальт-підхід, екзистенційна та системна терапія: базові ідеї та методи	17
Тема 13. Інтегративний підхід у психотерапії. Оцінка ефективності консультативної роботи та завершення терапії.	18
ВИКОРИСТАНА І РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	20

ВСТУП

Методичне видання «Практичні заняття з дисципліни «Основи психотерапії та консультативної психології» призначене для організації та проведення практичних занять у процесі підготовки студентів психологічних спеціальностей. Основна мета практичних занять полягає у формуванні у студентів практичних умінь та навичок, необхідних для ефективної професійної діяльності психолога-консультанта.

Практична підготовка є невід'ємною складовою навчання, оскільки забезпечує:

1. Закріплення теоретичних знань, отриманих на лекційних заняттях, через їх застосування у реальних або змодельованих професійних ситуаціях;
2. Формування базових навичок психологічного консультування та психотерапевтичної роботи, таких як активне слухання, емпатійне ставлення, робота з опором, постановка цілей та планування терапевтичного процесу;
3. Розвиток професійної самосвідомості та рефлексії — студент вчиться усвідомлювати власні реакції, емоції та цінності, що впливають на процес взаємодії з клієнтом;
4. Набуття практичного досвіду у використанні методів психодіагностики, консультування та психотерапевтичного впливу, що дозволяє підвищити компетентність і готовність до роботи з реальними клієнтами;
5. Формування навичок роботи в групі та міжособистісної взаємодії, необхідних для ефективної командної роботи, супервізії та консультаційної практики.

Практичні заняття передбачають використання різноманітних

форм роботи: робота в парах та групах, рольові ігри, моделювання клієнтських ситуацій, кейс-аналіз, дискусії, рефлексивні вправи та супервізійні обговорення. Такий підхід дозволяє студентам не лише ознайомитися з теоретичними моделями психотерапії та консультування, а й навчитися застосовувати їх на практиці у безпечному навчальному середовищі.

Методичне видання містить опис практичних завдань, рекомендації щодо їх проведення, очікувані результати та критерії оцінювання. Воно розроблене з урахуванням сучасних вимог до професійної підготовки психологів і спрямоване на формування компетентного, етичного та рефлексивного фахівця, здатного працювати з різноманітними клієнтськими запитами та адаптувати психотерапевтичні підходи до конкретних ситуацій.

Таким чином, практичні заняття у поєднанні з лекційним матеріалом формують комплексну підготовку майбутніх психологів, сприяють розвитку професійних умінь, критичного мислення, емпатії та готовності до самостійної практичної діяльності в сфері психотерапії та консультативної психології.

Тема 1. Психотерапія та психологічне консультування як сфери професійної діяльності психолога: предмет, цілі та завдання

Мета:

З'ясувати предмет, цілі та завдання психотерапії та психологічного консультування; визначити їх роль у професійній діяльності психолога та підготовці до практичної роботи.

Зміст:

- Предмет і об'єкт психотерапії та психологічного консультування;
- Основні цілі та завдання психотерапевтичної і консультативної діяльності;
- Роль психотерапії та консультування у професійній практиці психолога;
- Міждисциплінарні зв'язки з клінічною психологією, педагогікою, соціальною психологією та медициною.

Завдання:

1. Побудувати схему «Предмет, цілі та завдання психотерапії та консультування», яка відображає основні напрями діяльності та їх взаємозв'язки.
2. Обговорити значення психотерапії та консультування для практичної роботи психолога: як ці напрямки допомагають у роботі з клієнтами, плануванні втручань, підтримці особистісного розвитку та вирішенні проблем.
3. Підготувати коротке повідомлення про роль психолога-консультанта та психотерапевта у різних сферах діяльності (освіта, клінічна практика, організації, соціальні служби).
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис клієнта з певним психологічним запитом або труднощами і визначає, як психотерапія та консультативне втручання можуть допомогти, які методи і підходи доцільно застосувати, а також формулює цілі першої сесії.

Тема 2. Історія становлення психотерапії та сучасні тенденції розвитку консультативної практики

Мета:

З'ясувати основні етапи розвитку психотерапії та консультативної практики, визначити ключові концепції та напрямки, що формували сучасну професійну діяльність психолога.

Зміст:

- Історичні етапи становлення психотерапії (від психоаналізу З. Фрейда до сучасних моделей);
- Внесок ключових учених і практиків у розвиток психотерапії та консультативної психології;
- Сучасні тенденції розвитку психотерапевтичної та консультативної практики;
- Роль наукових досліджень та інтеграції підходів у формуванні професійної діяльності психолога.

Завдання:

1. Побудувати хронологічну таблицю розвитку психотерапії та консультативної психології, зазначивши ключові події, авторів та методи.
2. Обговорити внесок видатних психотерапевтів і психологів у становлення різних напрямів (психоаналіз, гуманістична психологія, когнітивно-поведінкова терапія, системна терапія).
3. Підготувати коротке повідомлення про сучасні тенденції психотерапевтичної практики: інтегративний підхід, застосування новітніх методів, розвиток онлайн-консультування.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис ситуації з практики психолога (наприклад, використання конкретного підходу у роботі з клієнтом) і визначає, які історичні концепції та сучасні методи застосовуються, а також обґрунтовує вибір терапевтичної стратегії.

Тема 3.Методологічні підходи та теоретичні моделі психотерапевтичного впливу

Мета:

Ознайомитися з основними методологічними підходами та теоретичними моделями психотерапії; зрозуміти, як обираються підходи та методи залежно від проблеми клієнта та цілей терапевтичного впливу.

Зміст:

- Основні методологічні підходи в психотерапії (психодинамічний, гуманістичний, когнітивно-поведінковий, системний, інтегративний);
- Теоретичні моделі психотерапевтичного впливу: їх принципи, цілі та сфери застосування;
- Критерії вибору підходу та методів у практичній роботі;
- Зв'язок між теоретичною моделлю та ефективністю психотерапевтичного процесу.

Завдання:

1. Скласти таблицю «Методологічні підходи та теоретичні моделі психотерапевтичного впливу», в якій зазначити: основні підходи, ключові автори, цілі та методи роботи.
2. Обговорити приклади використання різних підходів у практичних ситуаціях: як обирати підхід залежно від типу проблеми клієнта (тривога, депресія, міжособистісні конфлікти).
3. Підготувати коротке повідомлення про інтегративний підхід у психотерапії та його переваги для практичного психолога.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис клієнта з певними психологічними труднощами і визначає, який психотерапевтичний підхід або комбінація методів є найбільш ефективною, а також обґрунтовує свій вибір.

Тема 4. Етичні принципи, професійні стандарти та межі компетентності психолога-консультанта

Мета:

Ознайомитися з етичними принципами, професійними стандартами та межами компетентності психолога-консультанта; навчитися застосовувати їх у практичних ситуаціях для забезпечення безпечної та ефективної роботи з клієнтами.

Зміст:

- Основні етичні принципи психологічної діяльності (конфіденційність, автономія клієнта, неущкодження, компетентність, чесність);
- Професійні стандарти та норми діяльності психолога-консультанта;
- Межі компетентності: визначення власних професійних можливостей та обмежень;
- Взаємозв'язок етики, стандартів та якості психотерапевтичної практики.

Завдання:

1. Скласти схему «Етичні принципи та професійні стандарти психолога», яка відображає взаємозв'язок принципів, норм і меж компетентності у практичній роботі.
2. Обговорити приклади порушень етичних принципів у психологічній практиці та наслідки для клієнта та психолога.
3. Підготувати коротке повідомлення про важливість визначення меж компетентності психолога-консультанта і способи їх підтримання (супервізія, підвищення кваліфікації, рефлексія).
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис професійної ситуації (наприклад, запит клієнта, що виходить за межі компетентності психолога) і визначає правильні дії психолога для дотримання етики та стандартів.

Тема 5. Особистість психолога-практика: професійна позиція, цінності, рефлексія

Мета:

Розвинути усвідомлення значення особистості психолога у професійній діяльності, сформувати навички саморефлексії та визначення власних професійних цінностей і позиції.

Зміст:

- Професійна позиція психолога: роль, ставлення до клієнта та відповідальність;
- Цінності та переконання психолога: вплив на процес консультування та психотерапії;
- Рефлексія як інструмент саморозвитку та професійного зростання;
- Взаємозв'язок особистісних характеристик психолога з ефективністю терапевтичної та консультативної роботи.

Завдання:

1. Скласти карту професійної позиції психолога, відобразивши основні елементи: ставлення до клієнта, цінності, компетентність, відповідальність.
2. Обговорити вплив особистісних цінностей психолога на процес консультування та психотерапії, наводячи приклади з практики.
3. Виконати вправу на саморефлексію: студент записує власні сильні сторони, потенційні обмеження та цінності, які впливають на його майбутню роботу психологом.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис професійної ситуації (наприклад, конфлікт цінностей між психологом і клієнтом) і визначає, як особисті переконання психолога можуть вплинути на вибір методів роботи та прийняття рішень.

Тема 6. Психотерапевтичний контакт і терапевтичний альянс: умови встановлення та підтримання

Мета:

Навчитися встановлювати та підтримувати психотерапевтичний контакт і терапевтичний альянс з клієнтом; зрозуміти фактори, що впливають на ефективність взаємодії.

Зміст:

- Психотерапевтичний контакт: значення та складові;
- Терапевтичний альянс: концепція, етапи формування та підтримання;
- Фактори, що сприяють або перешкоджають ефективному контакту;
- Роль психолога у підтриманні довіри, безпечного простору та відкритої комунікації.

Завдання:

1. Скласти схему «Складові психотерапевтичного контакту та терапевтичного альянсу», яка відображає ключові фактори ефективної взаємодії психолога та клієнта.
2. Обговорити приклади ефективного та неефективного терапевтичного контакту, аналізуючи поведінку психолога та реакції клієнта.
3. Виконати вправу на встановлення контакту: у парах студенти практикують техніки відкритих запитань, активного слухання та емпатії, обговорюють відчуття та труднощі під час взаємодії.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис ситуації з клієнтом, у якого спостерігається опір або недовіра, та пропонує стратегії встановлення та підтримання терапевтичного альянсу.

Тема 7. Структура, етапи та динаміка психотерапевтичного і консультативного процесу

Мета:

Ознайомитися зі структурою, основними етапами та динамікою психотерапевтичного та консультативного процесу; навчитися планувати та аналізувати перебіг роботи з клієнтом.

Зміст:

- Структура психотерапевтичного і консультативного процесу: сесії, цілі, завдання;
- Етапи роботи з клієнтом:
 1. Встановлення контакту та формування терапевтичного альянсу;
 2. Діагностика проблеми та визначення цілей;
 3. Проведення терапевтичних втручань;
 4. Підведення підсумків, завершення процесу та оцінка ефективності;
- Динаміка процесу: зміни в емоційному, когнітивному та поведінковому стані клієнта;
- Значення планування, супервізії та рефлексії для підтримання ефективності процесу.

Завдання:

1. Скласти схему «Етапи та структура психотерапевтичного і консультативного процесу», що відображає послідовність дій психолога та зміни у клієнта.
2. Обговорити приклади динаміки терапевтичного процесу: як змінюється стан клієнта на різних етапах та як психолог адаптує свої методи.

3. Виконати вправу на планування сесії: студент у парах або групі моделює першу сесію з клієнтом, визначає цілі, завдання та методи роботи.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис прогресу клієнта протягом кількох сесій і визначає, на якому етапі процесу знаходиться клієнт, які методи застосовані, та пропонує наступні кроки для підтримки ефективності.

Тема 8. Психологічний запит клієнта: діагностика проблеми, формулювання цілей і планування роботи

Мета:

Навчитися правильно визначати психологічний запит клієнта, проводити первинну діагностику проблеми, формулювати цілі та планувати подальшу роботу в психотерапії та консультуванні.

Зміст:

- Психологічний запит клієнта: сутність та види;
- Методи діагностики проблеми: інтерв'ю, тестування, спостереження, аналіз життєвої ситуації;
- Формулювання терапевтичних цілей: конкретність, досяжність, відповідність запиту;
- Планування роботи: вибір методів і підходів, визначення етапів терапії;
- Значення точного визначення запиту для ефективності процесу.

Завдання:

1. Скласти схему «Психологічний запит — діагностика — формулювання цілей — планування роботи», що відображає логіку роботи психолога з клієнтом.

2. Обговорити приклади психологічних запитів клієнтів і визначити, як вони впливають на вибір методів та підходів у терапії.
3. Виконати вправу на формулювання цілей: студент отримує опис клієнта з конкретною проблемою і формулює три можливі терапевтичні цілі та план першої сесії.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис ситуації клієнта з комплексним запитом і визначає:
 - які методи діагностики застосувати;
 - які цілі можна поставити;
 - як спланувати перші 2–3 сесії для досягнення результату.

Тема 9. Базові навички консультанта: активне слухання, емпатія, зворотний зв'язок, техніка запитань

Мета:

Розвинути базові навички консультанта, необхідні для ефективної взаємодії з клієнтом: активне слухання, емпатію, надання конструктивного зворотного зв'язку та вміння ставити запитання.

Зміст:

- Активне слухання: умови, техніки, важливість для встановлення контакту;
- Емпатія: розпізнавання та розуміння емоцій клієнта, вербальна та невербальна підтримка;
- Зворотний зв'язок: конструктивна оцінка, уточнення, підтримка змін;
- Техніка запитань: відкриті та закриті питання, уточнювальні та стимулюючі.

Завдання:

1. Виконати вправу на активне слухання: у парах один студент грає роль клієнта, інший — консультанта; після розмови обговорюють, що вдалося зрозуміти та які емоції були передані.
2. Обговорити приклади прояву емпатії та її відсутності у психологічній практиці; визначити вплив на якість терапевтичного процесу.
3. Вправа на зворотний зв'язок: студент практикує надання конструктивного зворотного зв'язку колезі за змістом висловлювань та емоційним станом, отримує зворотний відгук.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис розмови психолога з клієнтом і визначає, які техніки активного слухання, емпатії, запитань та зворотного зв'язку були використані, що можна покращити та як змінити підхід для кращої взаємодії.

Тема 10. Робота з опором, психологічними захистами та складними емоційними станами клієнта

Мета:

Навчитися розпізнавати опір клієнта, психологічні захисні механізми та складні емоційні стани, а також застосовувати ефективні стратегії роботи з ними під час психотерапії та консультативної діяльності.

Зміст:

- Психологічний опір: види, причини та прояви;
- Психологічні захисні механізми: функції, адаптивні та дезадаптивні форми;
- Складні емоційні стани клієнта: тривога, гнів, депресивний стан, сором, вина;
- Стратегії роботи психолога для підтримки клієнта та мінімізації опору.

Завдання:

1. Скласти схему «Опір, захисні механізми та емоційні стани клієнта», що показує взаємозв'язок між причинами опору, типами захисних реакцій та способами їх подолання.
2. Обговорити приклади прояву опору та захисних механізмів у практичній діяльності психолога; визначити, як вони впливають на процес терапії.
3. Виконати вправу на роботу зі складними емоційними станами: у парах або групі моделюються ситуації з клієнтом, що демонструє опір або сильні емоції; студенти відпрацьовують прийоми емпатії, віддзеркалення емоцій, м'якого спрямування розмови.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис клієнта з вираженим опором чи складним емоційним станом і пропонує стратегії роботи, обґрунтовуючи вибір методів і технік.

Тема 11. Психодинамічний, гуманістичний та когнітивно-поведінковий підходи: порівняльна характеристика

Мета:

Ознайомитися з основними принципами психодинамічного, гуманістичного та когнітивно-поведінкового підходів, порівняти їхні теоретичні засади, методи та сфери застосування у психотерапії та консультуванні.

Зміст:

- Психодинамічний підхід: концепції, роль несвідомого, методи роботи (аналіз сновидінь, асоціацій, переносу);
- Гуманістичний підхід: цінність особистості, самореалізація, клієнтоцентрована терапія, методи (активне слухання, емпатія, підтримка самостійності);
- Когнітивно-поведінковий підхід: роль мислення у формуванні емоцій та поведінки, методи (корекція переконань, експозиції, поведінкові експерименти);

- Порівняльна характеристика: цілі, роль психолога, техніки та сфери застосування.

Завдання:

1. Скласти таблицю порівняння трьох підходів, де відобразити: цілі терапії, роль психолога, основні методи, ключові концепції, приклади використання.
2. Обговорити приклади використання кожного підходу у практичних ситуаціях: яку проблему клієнта найефективніше вирішує конкретний підхід.
3. Вправа на інтеграцію підходів: студент отримує опис клієнта з комплексною проблемою і пропонує, як можна поєднати методи різних підходів для досягнення результату.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис терапевтичної сесії та визначає, який підхід застосований, які методи були використані та як вони вплинули на прогрес клієнта.

Тема 12. Гештальт-підхід, екзистенційна та системна терапія: базові ідеї та методи

Мета:

Ознайомитися з базовими ідеями та методами гештальт-підходу, екзистенційної та системної терапії; навчитися визначати, коли та як застосовувати ці підходи у психотерапевтичній та консультативній практиці.

Зміст:

- **Гештальт-підхід:** принцип цілісності особистості, «тут і тепер», контактні межі, методи роботи (порожнє крісло, експерименти, увага до невербальної поведінки);
- **Екзистенційна терапія:** свобода вибору, відповідальність, сенс життя, прийняття фактів існування, методи (діалог, рефлексія, аналіз життєвих цінностей);

- **Системна терапія:** розгляд особистості у контексті системи (сім'я, організація), взаємозв'язки, методи (генограма, структурні та стратегічні інтервенції);
- Порівняння підходів: цілі, роль психолога, техніки та сфери застосування.

Завдання:

1. Скласти схему або таблицю «Гештальт, екзистенційна та системна терапія», що відображає ключові ідеї, методи та приклади застосування кожного підходу.
2. Обговорити приклади використання підходів у практичних ситуаціях: коли гештальт-підхід ефективний, у яких випадках доцільна екзистенційна терапія або системна робота.
3. Вправа на застосування методів: у парах студенти моделюють коротку сесію, використовуючи один із підходів (наприклад, «порожнє крісло» для гештальту або аналіз генограми для системної терапії).
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис клієнта та сімейної або життєвої ситуації і визначає, який підхід і методи найбільш ефективні для вирішення проблеми, обґрунтовує свій вибір.

Тема 13. Інтегративний підхід у психотерапії. Оцінка ефективності консультативної роботи та завершення терапії.

Мета:

Ознайомитися з принципами інтегративного підходу в психотерапії, навчитися оцінювати ефективність консультативної роботи та правильно завершувати терапевтичний процес.

Зміст:

- **Інтегративний підхід:** поєднання методів і технік різних психотерапевтичних підходів залежно від проблеми клієнта; гнучкість, адаптивність, індивідуальний підхід;

- **Оцінка ефективності роботи:** критерії успіху, методи оцінки (спостереження, опитування, самозвіт клієнта, динаміка симптомів);
- **Завершення терапії:** планування завершальних сесій, підведення підсумків, оцінка досягнутих результатів, рекомендації для подальшого розвитку клієнта;
- Роль психолога у підтриманні тривалого ефекту та запобіганні рецидивам.

Завдання:

1. Скласти схему «Інтегративний підхід і оцінка ефективності», що відображає, як поєднуються методи різних підходів та як відбувається оцінка результатів роботи.
2. Обговорити приклади інтегративної терапії: як психолог комбінує психодинамічні, когнітивно-поведінкові та гуманістичні техніки для вирішення комплексних проблем клієнта.
3. Вправа на оцінку ефективності: студент отримує опис процесу терапії з кількома сесіями і визначає, які методи дали результат, які проблеми залишилися, та пропонує рекомендації для подальшої роботи.
4. Проаналізувати кейс: студент отримує опис клієнта, який завершив терапію, і оцінює ефективність консультативної роботи, пропонує стратегії підтримки досягнутих результатів та план завершення сесій.

ВИКОРИСТАНА І РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Волошина В. В., Долинська Л. В., Ставицька С. О. та ін. Загальна психологія : практикум. Київ : Каравела, 2007. 280 с.
2. Злобіна О. Г. Особистість як суб'єкт соціальних змін : монографія. Київ : Інститут соціології НАН України, 2004. 400 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 272 с.
4. Максименко С. Д. Психологія особистості : підручник. Київ : КММ, 2007. 296 с.
5. Панок В. Г. Методологія а етика психодіагностичної діяльності психолога // *Проблеми сучасної психології*. 2016. № 33. С. 25–37.
6. Панок В. Г., Чепелева Н. В. Психодіагностика : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 288 с.
7. Яценко Т. С. Глибинна психологія: діагностика та корекція : монографія. Київ : Либідь, 2008. 384 с.
8. Corey G. Теорія і практика консультування та психотерапії / Г. Corey ; пер. з англ. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 520 с.
9. Rogers C. R. Становлення особистості. Погляд на психотерапію / К. Р. Роджерс ; пер. з англ. – Київ : Основи, 2000. – 416 с.
10. Yalom I. D. Дар психотерапії: відкритий лист новому поколінню терапевтів та їхнім пацієнтам / І. Д. Ялом ; пер. з англ. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2018. – 272 с.
11. Beck J. S. Когнітивна терапія: повний посібник / Дж. С. Бек ; пер. з англ. – Львів : Свічадо, 2019. – 400 с.
12. Perls F. Практика гештальт-терапії / Ф. Перлз ; пер. з англ. – Київ : PSYLIB, 2004. – 352 с.
13. Frankl V. E. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі / В. Е. Франкл ; пер. з нім. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 160 с.
14. Kottler J. A. Ефективний терапевт / Дж. А. Коттлер ; пер. з англ. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 296 с.

15. Gladding S. T. Психологічне консультування: всеосяжний посібник / С. Т. Гледдінг ; пер. з англ. – Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 544 с.

**Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції,
інше методичне забезпечення**

1. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал – все про освіту в Україні
2. <http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
3. <http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;
4. <http://www.psylist.net>
5. <http://psychology-naes-ua.institute>
6. <http://www.nbuv.gov.ua>
7. <http://studentam.net.ua/content/section/23/85/> Онлайн бібліотека / електронні підручники, навчальні посібники, лекції, конспекти.

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Черкашин Андрій Іванович

ОСНОВИ ПСИХОТЕРАПІЇ ТА КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Методичні вказівки
до виконання практичних занять для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти
за спеціальністю 053 «Психологія»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 24.04.2026. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 1,48. Обсяг 0,293 Мб. Зам. № 170/26.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна